

2018. aasta majandusolümpiaadi lõppvoor Teooria osa küsimused.

1. Milline allolevatest väidetest ei ole naiste ja meeste palkade erinevuste põhjuseks?
- Naised on sageli hõivatud madalama palgaga ametikohtadel.
  - Naised töötavad sageli madalama vastutusastmega ametikohtadel kui mehed.
  - Naised on üldiselt madalama haridustasemega kui mehed.** 2 punkti
  - Naised töötavad sagedamini kui mehed osalise tööajaga.

2. Milline järgnevatest väidetest võiks kuuluda pigem alampalga tõstmise vastastele kui pooldajatele?
- Alampalga tõstmine vähendab palgaerinevusi.
  - Alampalga tõstmine vähendab alla toimetuleku piiri elavate leibkondade arvu.
  - Alampalga tõstmine kiirendab inflatsiooni.** 2 punkti
  - Alampalga tõstmine sunnib ettevõtteid parandama oma tegevuse efektiivsust.

3. Milline on 2018. aasta Eesti riigieelarve kavandatud tulude maht?
- 15,65 miljonit eurot
  - 10,31 miljardit eurot** 1 punkt
  - 10,31 miljonit eurot
  - 5,95 miljardit eurot

4. Euroopa Liidus on kehtestatud keskkonnakaitse-, tervise- ja ohutusnõuete standardid, millele peavad vastama Euroopa Liidus müüvad tooted. Milline all olevatest märkidest tõendab, et seda toodet on hinnatud ning see vastab EL nõuetele?

- A
- B
- C** 1 punkt
- D

5. Mida mõistetakse piirkasulikkuse all?
- Tarbija reageerimistundlikkust kaupade ostmisel, kui kauba hind muutub.
  - Muutust kogukasulikkuses, kui tarbija tarbib ühe täiendava kaubaühiku.** 2 punkti
  - Muutust kogukasulikkuses, mis on jagatud kauba hinna muutusega, kui tarbija tarbib täiendava kaubaühiku.
  - Kauba tarbimisest saadava kogukasulikkuse ja tarbitud ühikute jagatist.

6. Milline allolevatest väidetest iseloomustab täielikku konkurentsi turul?
- Kõik ettevõtted on hinnakujundajad.
  - Kõik ettevõtted toodavad eristuvaid kaupu.
  - Ühe ettevõtte nõudluskõver on horisontaalne.** 2 punkti
  - Eksisteerivad turule sisenemis- ja väljumisbarjäärid

7. Milline alljärgnevatest vastustest majanduse põhiküsimustele Mida? Kuidas? Kellele? ei kuulu riigi otsuste valdkonda?
- eraomandikaitse
  - туру mõjutamine maksude ja soodustuste abil
  - kuidas jaotub rikkus
  - kas tootmisprotsessis kasutada inimtööjõudu või tehnikat** 2 punkti

8. Milline väide ei vasta tõele majandusteoreetiliste mudelite kohta?
- Mudelid kujutavad endast tegelikkuse lihtsustatud variante.
  - Eeldatakse, et mudeli jaoks antud hetkel mitteolulised tegurid jäävad muutumatuks.
  - Majandusteadlased lähtuvad mudeli väljatöötamisel ainult teoreetilistest arvamustest.** 2 punkti
  - Matemaatilistel meetoditel on majanduslikus analüüsis üksnes abistav tähtsus.

9. Kuidas nimetatakse rahasummat (hinda), mida inimesed maksavad kindlustuse eest?
- kindlustusmaks
  - kindlustuse väljamakse
  - kindlustuspreemia** 1 punkt
  - kindlustusosak

10. Lõpeta lause!

Nõudluse hinnaelastsus

- on seda suurem, mida rohkem on asenduskaupu või -teenuseid.** 2 punkti
- mõõdab toote või teenuse nõudluse muutumist teise kauba või teenuse hinna muutumisel.
- on seda suurem, mida vähem on asenduskaupu või -teenuseid.
- mõõdab kauba või teenuse nõudluse muutumist sissetuleku muutumisel.

11. Lõpeta lause!

Monopol

- tekib suure tõenäosusega juhul, kui ühe ettevõtte toodangumaht katab suurema osa toote või teenuse nõudlusest.** 1 punkt
- on turuvorm, kus tootel või teenusel on palju asenduskaupu.
- saavutab reeglina maksimaalse kasumi siis, kui piirkulu on suurem kui piirtulu.
- on turuvorm, kus toote või teenuse hinna üle otsustab tarbija.

12. Lõpeta lause!

Kartellide loomine on seda lihtsam, mida

- rohkem on turul ettevõtteid.
- erinevamad on ettevõtete tootmiskulud.
- kõrgemad on turule sisenemise barjäärid.** 1 punkt
- diferentseeritumad on tooted ja teenused.

13. Kes on Eesti Vabariigi majandus- ja taristuminister? 1 punkt

- Kadri Simson**
- Urve Palo
- Liisa Oviir
- Oudekki Loone

14. Jaanuarikuu alguses oli OÜ Peetri Pood arvelduskonto jääk 3000 eurot ja arvelduslaenu limiit 5000 eurot. Raha liikumise aruanne (eurodes, maksetähtaegade alusel) oli jaanuaris järgmine:

kuupäevad	raha laekumised	raha väljamaksed
2	2 000	500
9	2 000	-
10	-	4 500
11	-	3 750
16	1 000	
17	-	1 000
22	2 000	-
29	2 000	2 000

Kas ja kui palju kasutas pood arvelduslaenu?

- a. **Pood kasutas arvelduslaenu summas 1 750 eurot.** 2 punkti
- b. Poel ei läinud arvelduslaenu vaja.
- c. Pood kasutas arvelduslaenu summas 5 000 eurot.
- d. Poe vajadused ületasid arvelduslaenu limiidi.

15. Millise majandussüsteemi puhul ei mõjuta nõudluse muutus pakkumise hulka?

- a. **plaanimajanduses** 2 punkti
- b. segamajanduses
- c. tavamajanduses
- d. turumajanduses

16. John Maynard Keynes on väitnud järgmist:

- a. Ühiskondlik heaolu on kõrge, kui kõik ajavad taga omakasu.
- b. **Majandus kaldub ebastabiilsusele ja valitsuse sekkumine majandusellu on vajalik.** 1 punkt
- c. Majandus reguleerib kõige paremini ennast ise, ilma valitsuse sekkumiseta.
- d. Majanduses toimub pidev võitlus tootmisvahendite omanike ja mitteomanike vahel.

17. Lõpeta lause!

Mida suurem on kaudsete maksude osakaal kõikidest maksudest, seda

- a. **regressiivsem on maksusüsteem.** 1 punkt
- b. proportsionaalsem on maksusüsteem.
- c. progressiivsem on maksusüsteem.
- d. õiglasem on maksusüsteem.

18. Kiire majanduskasv ja madal töötus on viinud olukorrani, kus riigi inflatsioon suureneb kiirenevas tempos. Kuidas peaks olukorrale reageerima riigi keskpank juhul, kui ta kontrollib riigi monetaalpoliitikat?

- a. laskma ringlusesse rohkem raha, et korvata suuremat nõudlust selle järele
- b. **tõstma baasintressimäärasid** 2 punkti
- c. langetama baasintressimäärasid
- d. Keskpank ei saa ega peakski inflatsiooni mõjutama.

19. Eksport on traditsiooniliselt mänginud Eesti majanduses väga suurt rolli. Mis olid eelmisel aastal kolm Eesti kõige müüduimat eksportkaupa?

- a. väikelaevad, ehitussegud ja toiduained
- b. mööbel, elektritrafod ja mootorikütus
- c. toiduained, järelhaagised ja puitpalgid
- d. **telekommunikatsiooniseadmed, põlevkiviõli ja valmismajad** 2 punkti

20. Mis on patent?

- a. üks leiutiste õiguskaitse vormidest, mis kehtib Eesti Vabariigis kuni 70 aastat.
- b. **üks leiutiste õiguskaitse vormidest, mis kehtib Eesti Vabariigis kuni 20 aastat.** 1 punkt
- c. üks leiutiste õiguskaitse vormidest, millel puudub Eesti Vabariigis kehtivusaeg.
- d. üks õiguskaitse vormidest, mida saab Eesti Vabariigis omandada kõikidele objektidele.

21. Eesti SKT oli 2017. aastal jooksevhindades 23002,3 miljonit eurot ja SKT aheldatud väärtus (referentsaasta 2010) oli 18849,2 miljonit eurot. Kuidas on hinnad seitsme aastaga muutunud?

- a. 81,9% tõusnud
- b. **22% tõusnud** 2 punkti
- c. 122% tõusnud
- d. 22% langenud

22. Milline väide SKT kohta on õige?

- a. **SKT muutus on peamine riigi majandustegevuse ulatuse näitaja.** 2 punkti
- b. SKT iseloomustab hüvede jaotust ühiskonnas.
- c. SKT peegeldab välismõjusid.
- d. SKT kirjeldab sotsiaalset heaolu.

23. Statistikaameti andmetel oli 2017. aastal tööjõus osalemise määr 71,6%. Mida see määr näitab?

- a. **See on tööjõu osatähtsus 15 - 74 aasta vanuses rahvastikus.** 2 punkti
- b. See on tööjõu osatähtsus kogu rahvastikus.
- c. See on hõivatute osakaal kogu rahvastikus.
- d. See on tööga hõivatute osakaal 15 - 74 aasta vanuses rahvastikus.

24. Milline rahaliste tehingute loetelust kajastub Eesti maksebilansi jooksevkontol?

- a. Eesti Pank ostis 0,1 miljoni eest Läti valitsuse võlakirju.
- b. Maria ostis Tallinna börsilt 1080 euro eest 100 LHV panga aktsiat.
- c. **Eesti advokaadibüroo nõustas 10 000 euro eest Taani transpordifirmat.** 2 punkti
- d. Soome turistid kulutasid Kreekas puhates 0,5 miljonit eurot.

25. Eesti ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides oli Statistikaameti andmetel 2017. aasta IV kvartalis ligi 10 600 vaba ametikohta. Samal ajal otsis tööd hinnanguliselt 37 000 inimest. Millise töötuse liigiga on antud juhul tegemist?

- a. siirdetöötus
- b. **struktuurne töötus** 2 punkti
- c. tsükliline töötus
- d. varjatud töötus

26. USA kehtestas hiljuti 25%-lise imporditollimaksu terasele ja 10%-lise tollimaksu alumiiniumile. Mida see otsus tõenäoliselt kaasa toob?

- a. Selline meede langetab metallitoodete hindu USA turul.
- b. Selle uudise järel USA metallitootjate firmade aktsiate hinnad langesid börsil.
- c. Teised riigid peavad ka vastumeetmeid rakendama.
- d. **Pärsib vabakaubandust maailmas ja võib viia kaubandussõjani.** 2 punkti

27. Märtsis ühinesid Eesti veebikaubamaja Hansapost ja Soome veebikaubamaja Hobby Hall. Millise liitumise liigiga oli tegemist?

- a. **horisontaalne liitumine** 1 punkt
- b. vertikaalne liitumine
- c. konglomeraatliitumine
- d. diagonaalne liitumine

28. Andres ja Indrek töötasid koolivaheajal mööbli restaureerimise ettevõttes. Nad pidid restaureerimisele toodud laudu lihvima ja värvima. Andresel kulub laua värvimiseks 60 min ja laua lihvimiseks 40 min. Indrek saab töödega kiiremini hakkama - tal kulub värvimiseks 40 min ja lihvimiseks 20 min.

	Andres	Indrek
Värvimine	60 min	40 min
Lihvimine	40 min	20 min

Poisid jagavad tööd omavahel ära. Kasutades teadmisi absoluutse ja suhtelise eelise teooriast, otsusta, kuidas peaksid poisid töid jagama, et saavutada suurem tööviljakus?

- a. Andres peaks laudu lihvima ja Indrek värvima.
- b. Indrek peaks laudu lihvima ja Andres värvima.** 2 punkti
- c. Indrek peaks tegema mõlemad tööd.
- d. Tööjaotuse üle otsustamiseks pole piisavalt informatsiooni.

29. Helen ostis endale suvel teenitud raha eest nuti-käekella, mis maksis 300 eurot. Milline oli kaupluse müügitulu pärast käibemaksu mahaarvamist?

- a. 60 eurot
- b. 250 eurot** 1 punkt
- c. 240 eurot
- d. 50 eurot

30. Arengumaa muutmine kaasaegse majandusega riigiks nõuab tavaliselt

- a. rahvastiku suuremat juurdekasvu, et ei tekiks töøjõupuudust.
- b. infrastruktuurile tehtavate kulutuste vähendamist.
- c. kaupade ja teenuste tootmise kasvu ja väliskaubanduse arendamist.** 2 punkti
- d. kulutuste vähendamist haridusele ja teadusele.

31. Lõpeta lause!

Vabakaubanduse areng on teinud maailma riigid

- a. iseseisvamaks.
- b. üksteisest sõltuvamaks.** 1 punkt
- c. isoleeritumaks.
- d. passiivsemaks.